

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

17.01.2011

Deres ref.:

Saksbehandler: Ingvild Vikse Johansen
Direkte innvalg: 51516865

Saksnr. 10/18599-9
Løpenr. 3052/11
Arkivnr. G10 &00

HØRINGSUTTAELSE FRA ROGALAND FYLKESKOMMUNE TIL FORSLAG OM NY FOLKEHELSELOV

Rogaland fylkeskommune er positiv til forslaget om ny folkehelselov som retter seg mot alle forvaltningsnivåer og faktorer som påvirker folks helse. Loven vil være en viktig drivkraft i arbeidet med å styre samfunnsutviklingen i en helsefremmende retning og utjevne de sosiale forskjellene i helse og levekår.

Rogaland fylkeskommune har imidlertid følgende merknader til lovforslaget:

1. Pågående reformer kan medføre at folkehelsearbeidet sektoriseres i helsetjenestene. Lovforslaget gir ikke folkehelsearbeidet tilstrekkelig prioritet og er for svakt for å imøtekomme de demografiske utfordringene som ligger til grunn for innføring av samhandlingsreformen
2. Det er positivt at lovforslaget legger opp til mer tverrfaglig og nivåovergripende samarbeid på kommunalt og regionalt nivå med en forståelse for at folkehelsearbeidet må knyttes tettere opp til plan- og politikkrollen.
3. Lovforslaget legger imidlertid ikke opp til tilsvarende krav når det gjelder tverrfaglig samarbeid og samordning mellom sentrale myndigheter. Dette oppfattes som en sentral svakhet sett i lys av at hovedvekten av virkemidler for å utjevne sosiale forskjeller i helse ligger på nasjonalt nivå og i andre departement enn helse- og omsorgsdepartementet. Rogaland fylkeskommune mener derfor at virksomhetsområdet for loven må omfatte *statlige myndigheter* og ikke *statlige helsemyndigheter* slik det blir foreslått i lovteksten.
4. Som en naturlig konsekvens av at lovens virksomhetsområde retter seg mot alle forvaltningsnivåer og faktorer som påvirker folks helse, bør folkehelseperspektivet også styrkes i særlovgivningen slik at det samlede lovverket fremstår som konsistent. Konkret bør folkehelseperspektivet i særlovene bli styrket, særlig når det gjelder å skjerpe kravene til tverrfaglig samarbeid og samordning på tvers av tjenesteområdene.

5. Dersom fylkeskommunene skal kunne utfylle sin lovpålagte samordningsrolle på regionalt nivå må loven i større grad tydeliggjøre hvilken myndighet og virkemidler fylkeskommunen har.
6. Det er positivt at lovforslaget legger opp til at Miljørettet helsevern vil få en mer fremtredende og tydelig rolle i det kommunale folkehelsearbeidet. Dersom tjenesten skal fungere i tråd med målsetningene vil det imidlertid være nødvendig å sikre tilstrekkelig faglig miljøteknisk og samfunnsmedisinsk kompetanse, samt økt kunnskap om tilsynsmetodikk, planprosesser og forvaltning generelt.

OM TILSYN

7. Rogaland fylkeskommune mener forslaget om tilsyn etter loven bør utgå ettersom det bør være rom for at folkehelsearbeidet må kunne tilpasses til lokale og regionale forutsetninger. Det vil også bli vanskelig å operasjonalisere feltet på en måte som gjør det egnet for å bli ført tilsyn med. Kongens godkjenning av regional planstrategi og intern kontroll bør derfor være tilstrekkelig. Dersom det viser seg at tilsynsfunksjonen blir videreført i endelig lov, må det i større grad tydeliggjøres hva som forventes slik at det er en klar felles forståelse av forventninger hos fylkeskommuner og tilsynsmyndighet.

OM HELSEOVERVÅKING

8. Rogaland fylkeskommune er i utgangspunktet positiv til forslaget om at regionale/kommunale helseutfordringer skal drøftes i forbindelse med regional/kommunal planstrategi. Plan- og bygningsloven må om nødvendig endres slik at hjemmelsgrunnlaget for dette tas inn i loven.

Av lovforslaget fremgår imidlertid at flere aktører skal ha ansvar for helseovervåkning. For å unngå dobbeltarbeid eller ansvarsfraskrivelse bør det foreligge klarere presiseringer i lovteksten med hensyn til hvilken funksjon og oppgaver den enkelte aktør skal ha i dette arbeidet.

Helseovervåkning bør ellers i større grad ha fokus på helsefremmende faktorer og samkjøres sentralt slik at data blir sammenlignbare mellom fylker og kommuner.

OM ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

9. I forslaget til ny folkehelselov fremgår statens forventninger slik at de økonomiske og administrative konsekvensene for fylkeskommunene fremkommer mer tydelig, enn da lovforslaget til Lov om fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet var ute på høring. Særlig presiseres forventninger til helseoversikt og støttefunksjon overfor kommunene. Rogaland fylkeskommune forventer at fylkeskommunene vil bli tilført tilstrekkelige økonomiske ressurser som kan kompensere for det utvidede ansvaret som nå foreslås tillagt.
10. Når det gjelder fylkeskommunens rolle knyttet til helseovervåking uttales det i lovforslaget at fylkeskommunen skal bistå kommunen i kommunale analyser og tolkninger av data og i gjennomføringen av kommunalspesifikke undersøkelser, analyser og vurderinger. Dette er omfattende oppgaver og vil kreve ekstra ressurser og kompetanse som ikke kan dekkes innenfor eksisterende rammer.

Dersom kravet videreføres uten å kompenseres vil det skape forventninger ute i kommunene som fylkeskommunen innenfor dagens rammer ikke har kapasitet til å innfri.

11. Lovforslaget beskriver ikke utfyllende nok kompleksiteten og utfordringene knyttet til tverrsektorielt og sosialt utjevnende folkehelsearbeid. Behov for økt kunnskap og kompetanse knyttet til prosess, organisering og effektive tiltak vil ha store økonomiske og administrative konsekvenser som må kompenseres.
12. Rogaland fylkeskommune slutter seg til forslaget fra KS der det blir anbefalt å utarbeide en nasjonal tverrsektoriell og nivåovergripende opptrappingsplan for å imøtekomme nasjonale folkehelsemålsettinger. En slik plan må utrede alle potensielle virkemidler på alle nivå og ha ambisjon om at nasjonale, regionale og kommunale myndigheter skal settes i stand til å utføre lovpålegg.

Rogaland fylkeskommune har på grunn av kort høringsfrist og avslag til HOD på søknad om utvidet frist, ikke hatt kapasitet til å behandle høringsforslaget politisk. Det er et demokratisk problem at høringsinstanser ikke gis reell mulighet til å behandle utsendte dokumenter på en grundig nok måte pga. korte tidsfrister. Denne høringsuttalelsen vil imidlertid bli lagt frem som orienteringssak for politisk behandling i fylkesutvalget 15.mars. På bakgrunn av dette er innspillene til lovforslaget fra Rogaland fylkeskommunes gitt med forbehold om resultatet av politisk behandling 15.mars 2011.

Med hilsen
Kulturseksjonen

John Gunnar Johnsen
kultursjef

Ingvild Vikse Johansen
rådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.